

ristijske kongrese dovedemo ne samo najšire slojeve, seljaka, radnika i obrtnika, nego i one, koji barem po vlastitoj svojoj misli pripadaju k inteligenciji ili k a k a d e m s k i obrazovanoj struci. To su najprije na selima: činovnici škola i općine, a po manjim mjestima: činovništvo kotarske oblasti, suda, liječnici, advokati, apotekari, trgovci i svi školovani u mjestu. Ova želja vrijedi barem za naše hrvatske krajeve i ako nije ovaj puta za Ljubljanu toliko aktuelna, koliko je aktuelna, kad se radi o onakovim Euharistijskim kongresima, kakovi su održavani u godini 1934.

Za ovogodišnji se ljubljanski kongres vrše brižno pripreme u samoj Ljubljani, a i po našim hrvatskim krajevima su osnovani pododbori, koji vode skrb, da iz njihovog kraja dođe što veći broj vjernika na poklon Euharistijskom Isusu. Raspored je sastavljen tako, da će svi pojedini staleži imati i svoja posebna predavanja pokraj skupnih. Takovih će muških odjeljenja biti 11, a ženskih 9. I na svakom bi imao nastupiti po jedan govornik Hrvat, a po dva Slovenca, što nam se čini bezuvjetno previše. Ti će govori zamarati svijet po dvoranama i po crkvama, a silni govori jamačno nisu glavna svrha kongresa.

Da će Slovenci ovom prilikom prirediti jedno veličanstveno slavlje u čast Spasitelju, nema sumnje. Mi Hrvati treba da ih pomognemo u tom poslu. Kad nam drugi putevi nisu zajednički, zajednička nam je ljubav i štovanje prema Isusu u presv. Oltarskom Sakramentu.

III. — Predavanja Hrvatske Bogoslovne Akademije. Od 24. veljače t. g. do 7. travnja održano je priredbi Hrvatske Bogoslovne Akademije sedam predavanja u Jeronimskoj dvorani, redovno nedjeljom u 11 h. Predavanja su bila dobro posjećena. Predavali su: Dr. P. Grabić: Kritički pogled u vječnu kazan; Dr. A. Živković: Pokret za »pozitivnim kršćanstvom« u Njemačkoj (Rosenberg: Der Mythos des XX. Jahrhunderts); Dr. K. Grimm: Kršćanska etika i moderni rat; Dr. A. Alfirević: Konfesionalne škole; Dr. N. Žuvić: Kršćanstvo prema istočnim religijama; Dr. J. Šimrak: Sveti Sava i Sveta Stolica; Dr. F. Barac: Kršćanski i predkršćanski misterij.

IV. — Glavna skupština Hrvatske Bogoslov. Akademije održana je 12. travnja t. g. u prostorijama dekanata bogoslovskog fakulteta. Po prvi puta od osnutka HBA nije na njoj bilo ni govora ni pozdrava bivšeg predsjednika zaslužnog i proslavljenog sada pokojnog Msgr. don Frana B u l i ć a. Svi su se prisutni sjetili pokojnika i na spomen potpredsjednikov kliknuli: Slava mu!

Za predsjednika je na ovoj glavnoj skupštini izabran dosadnji prvi potpredsjednik kanonik i profesor dr. Fran B a r a c, koji je i onako stvarno i do sada vodio poslove predsjednika. Čestitamo!

V. — Izvodi g. Justina Popovića o katolicizmu. U broju 1. 1935. časopisa »Bogoslovlje« štampano je nastupno predavanje g. Justina Popovića, univerzitetskog docenta, koje je on držao na pravoslavnom bogoslovskom fakultetu u Beogradu 16. januara o. g. Da

se vidi, kako jedan docent, a budući profesor na pravoslavnom teološkom fakultetu znade neobjektivno pisati i govoriti o katolicizmu i katolicima; kako on to može činiti u državi, u kojoj je polovica državljana katoličke vjere, a da ne pomisli, da njegovi izvodi vrijeđaju polovicu državljana; kako se on slobodno ogriješuje o načelo »trpeljivosti,« koje valjda vrijedi samo za pripadnike drugih vjeroispovijesti, donosimo jedan dio iz njegovog članka, otštampanog u citiranom broju »Bogoslovlja« pod naslovom: »O suštini pravoslavne aksiologije i kriteriologije«.

Str. 18. »Na evropskom zapadu hrišćanstvo se postepeno pretvaralo u humanizam. Dugo i naporno je Bogočovek sužavan, i najzad svoden na čoveka: na nepogrešnog čoveka u Rimu, i ne manje nepogrešnog čoveka u Berlinu. Tako je postao zapadni hrišćansko-humanistički maksimalizam koji od Hrista uzima sve, i zapadni hrišćansko-humanistički minimalizam koji od Hrista traži najmanje, pa često i ništa. I u hrišćansko-humanističkom maksimalizmu i u hrišćansko-humanističkom minimalizmu namesto Bogočoveka postavljen je čovek i kao najviša vrednost i kao najviši kriterijum. Izvršena je bolna i tužna korekcija Bogočoveka, njegovog dela i njegovog učenja. Istrajno i uporno trudio se hrišćansko-humanistički maksimalizam, da Bogočoveka zameni čovekom, dok u dogmatu o nepogrešivosti čoveka, Bogočovek nije zauvek zamenjen nepogrešnim čovekom. Jer ovim dogmatom čovek je odlučno i jasno proglašen ne samo za nešto više od čoveka, nego i od svetih apostola, i od svetih Otaca, i od svetih vaseljenskih sabora. Ovakvim otpunjenjem od Bogočoveka, od vasseljenske crkve, ovaj maksimalizam je prevazišao Lutera, tvorca hrišćansko-humanističkog minimalizma. U samoj stvari, prvi, radikalni protest protiv jedne, svete, saborne i apostolske crkve treba tražiti u zapadnom hrišćansko-humanističkom maksimalizmu, ne u luteranizmu. U tom prvom protestu je i prvi protestantizam.

Ne treba se varati: zapadni hrišćansko-humanistički maksimalizam i jeste najradikalniji protestantizam, jer je temelj hrišćanstva preneo sa večnog Bogočoveka na prolaznog čoveka. I to proglasio za najvažniji dogmat, a to znači: za najglavniju istinu, za najglavniju vrednost, za najglavnije merilo. A protestanti su samo prihvatili ovaj dogmat i razradili ga u suštini do užasnih razmera i detalja...

Svodenjem hrišćanstva sa svima njegovim beskrajnim istinama bogočovečanskim, na čoveka, učinjeno je to, da je zapadno hrišćanstvo pretvoreno u humanizam. Ovo može izgledati paradoksalno, ali je istinito svojom neodoljivom i neuklonljivom istoriskom stvarnošću... ono je najodlučniji humanizam, pošto je čoveka proglasilo nepogrešivim, a bogočovečansku religiju pretvorilo u humanističku. A da je tako, pokazuje to, što je Bogočovek potisnut na nebo, a na njegovo upražnjeno na zemlji mesto postavljen je njegov zamenik, Vicarius Christi...

Svodenjem hrišćanstva na humanizam, hrišćanstvo je, nema sumnje, uprošćeno, ali isto tako i — uprošćeno...

U širokoj istoriskoj perspektivi zapadnjački dogmat o nepogrešivosti čoveka nije drugo no pokušaj, da se umirući humanizam oživi i obesmrti...«

Ne donosimo ovih izvadaka, da ih pobijamo. Iz njih ne izbija samo zabluda uma, nego i srca. Donosimo ih samo zato, da naši čitatelji vide, kakovog će radnika steći stručna bogoslovska pravoslavna nauka kod nas i kako će budući profesor bogoslovske teološkog fakulteta i u kojem će duhu vaspitati svoje slušače, kad im bude govorio o zapadnom kršćanstvu i o katolicizmu. Ujedno želimo naglasiti, da među nama katolicima nitko nije tako pokvareno pisao o istočnom kršćanstvu, a pogotovo nisu pisali oni, koji su nastojali ili nastoje, da se njihovi izvodi uzmu i prosuđuju s naučnog gledišta.

A. Ž.

Recenzije.

1. Pavao Vuk-Pavlović: *Politika, odgoj, religija*. Zagreb, 1934.

2. Pavao Vuk-Pavlović: *Stvaralački lik Đure Arnolda*, Zagreb 1934.

1. Docent dr Vuk Pavlović održao je na VIII. internacionalnom filozofskom kongresu u Pragu 1934. predavanje o politici, odgoju i religiji. To je predavanje s njemačkog originala na hrvatski preveo Bogdan Rajaković. Dr. Vuk-Pavlović tačno opaža sve raširenije nastojanje »autoritativne« države da što radikalnije podvrgne svome političkom htijenju sva životna područja. On se tome i ne čudi, jer smatra, da bivstvu politike potpuno odgovara nastojanje da zadobije moć, da se održi i proširi. Političkoj je funkciji svojstveno, da teži za jednim socijalnim poretom, koji se ostvaruje sve širim i oštrijim potčinjavanjem jednoj volji. Ali pisca zabrinjuje, što takovu htijenju govore u prilog pedagogijski teoretičari i filozofi: Jer u okviru odgojne zambilnosti nije moć, nego ljubav, koja veže odgajatelja s odgajanicom. Cilj je svakog pravog odgoja, da odgajanicom konačno opet sam na sebe preuzme zadaću odgajalaštva za narednu generaciju, dakle da postane neovisnim od onoga, od koga je primio odgoj. Političar može odgojiti najviše još »dobrog građanina« — ali čudoredna ličnost, rezultat odgajalaštva, ne podudara se nipošto s pojmom »dobrog građanina«. Politika naime i nije volja za čudorednošću, nego za silom postignutom legalnošću. Pravom odgajalaštvu ne može načelno nikakvo zemaljsko carstvo povući granica: ono je svečovječansko, univerzalno pozvanje. Ali upravo toga radi dolazi do unutrašnje napetosti između ove univerzalnosti i posebnog čovječstva, na koje se u zbilji obraća konkretno odgajalaštvo. Ovu napetost u odgajalačkoj funkciji po mišljenju predavačevu može riješiti samo religija, koja je univerzalno upravljena na svijet i na čovječstvo, kao što je na pr. u kulturnom krugu zapadnog svijeta kršćanstvo po svojoj ideji i intenciji. Ono doduše oblikuje sasvim naročito, kršćansko čovječstvo, ali ipak ono »po zapovijedi bezgranične ljubavi nastoji da prevlada svako, pa štoviše i svoje vlastito uzasebljenje.« Samo se na ovom,